

**5.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt un uzlabot
ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas
pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanās
iespējas” izmaksu-ieguvumu analīzes aizpildīšanas
metodika**

Metodikas saturs

1.	Vispārīgā informācija	3
1.1.	Normatīvo aktu bāze izmaksu-ieguvumu analīzes izstrādei.....	3
1.2.	Izmaksu-ieguvumu analīzes būtība, mērķi un pamatprincipi.....	3
2.	Izmaksu-ieguvumu analīzes izstrāde un saturs	5
2.1.	Vispārīgā informācija	5
2.3.	Darba lapas.....	6
2.3.1.	“Datu ievades lapa”	6
2.3.2.	“Projekta naudas plūsmas prognozes aprēķina lapa”	16
2.3.3.	“Kopējie pieņēmumi”	18
2.3.4.	“Projekta ekonomiskā analīze”	19
2.4.	Aprēķinu lapas	21
2.4.1.	“Aprēķinu lapa”	21
2.4.2.	“Projekta finanšu avotu aprēķina lapa”	22
2.4.3.	“Saimnieciskās darbības naudas plūsma”	23
2.4.4.	“Projekta iesniedzēja un projekta naudas plūsma”	23
2.4.5.	“Pašvaldības kredītsaistību apjoma pret pamatbudžeta ieņēmumiem aprēķins”	24
2.4.6.	“Iedzīvotāju maksātspējas rādītāja aprēķins”	24
2.4.7.	“Projekta jūtīguma analīze”	24
2.5.	“Atlases kritēriju pārbaudes lapa”	27

1. Vispārīgā informācija

1.1. Normatīvo aktu bāze izmaksu-ieguvumu analīzes izstrādei

Izmaksu – ieguvumu analīze ir izstrādāta balstoties uz:

- a) Ministru kabineta 2014.gada 16.decembra noteikumiem Nr.784 “Kārtība, kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā”;
- b) Eiropas Komisijas izstrādātajām vadlīnijām “Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014 – 2020” (pieejamas tīmekļvietnē: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf);
- c) Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr.480/2014 (2014.gada marts 3.marts), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu;
- d) Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013.gada 17.decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006;
- e) Ministru kabineta 2016.gada 21.jūnija noteikumiem Nr.403 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 5.3.1.specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanās iespējas” īstenošanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi).

1.2. Izmaksu-ieguvumu analīzes būtība, mērķi un pamatprincipi

Izmaksu-ieguvumu analīze ir publiskā un privātā sektora investīciju projektu analīzes metode, kur projekta izmaksas un ieguvumi tiek aprēķināti naudas izteiksmē fiksētā laika periodā un tiek salīdzināta ieguvumu un izmaksu diskontētās naudas plūsmas.

Izmaksu-ieguvumu analīzes mērķi:

- a) labākās iespējamās alternatīvas izvēle;
- b) izmaksu un finanšu resursu apzināšana projekta īstenošanai.

Izmaksu-ieguvumu analīzes pamatprincipi:

- a) projektiem, kam jāizstrādā izmaksu-ieguvumu analīze, jābūt ar pozitīvu ekonomisko atdevi un jāveicina Eiropas Savienības (turpmāk – ES) reģionālās politikas mērķu sasniegšana;
- b) projektiem ir jānodrošina finanšu ilgtspēja (projekta finansiālā noturība) pēc ES līdzfinansējuma saņemšanas;
- c) projektiem ir jāpamato ES līdzfinansējuma nepieciešamība;
- d) jāaprēķina projekta investīciju finansiālais ienesīgums un kapitāla finansiālais ienesīgums;

- e) izmaksu-ieguvumu analīzē izmantojamā projekta alternatīvu finanšu analīzes veikšanas metode ir papildus izmaksu metode, kas salīdzina dažādu projekta ieviešanas alternatīvu naudas plūsmas;
- f) projekta finanšu analīzē izmanto diskontētās naudas plūsmas metodi.

2. Izmaksu-ieguvumu analīzes izstrāde un saturs

2.1. Vispārīgā informācija

Šī izmaksu-ieguvumu analīzes metodika ir sagatavota konkrēti 5.3.1. specifiskā atbalsta mērķim, ņemot vērā tā mērķi, specifiku, plānotās darbības, izmaksu veidus un tml., lai padarītu izmaksu-ieguvumu analīzi pēc iespējas ērtāku un vieglāk aizpildāmu 5.3.1. specifiskā atbalsta mērķa projektu iesniedzējiem.

Izmaksu-ieguvumu analīze sastāv no 13 MS Excel izklājlappām, no kurām:

- piecas darba lapas (t.i., “Datu ievades lapa”, “Projekta naudas plūsmas prognozes aprēķina lapa”, “Makroekonomiskie pieņēmumi projektam”, “Paskaidrojumi/pieņēmumi izmaksu - ieguvumu analīzes aprēķiniem” un “Projekta ekonomiskā analīze”), kuras jāaizpilda projekta iesniedzējam;
- septiņas aprēķinu lapas (t.i., “Aprēķinu lapa”, “Projekta finanšu avotu aprēķina lapa”, “Saimnieciskās darbības naudas plūsma”, “Projekta iesniedzēja un projekta naudas plūsma”, “Pašvaldības kredītsaistību apjoma pret pamatbudžeta ieņēmumiem aprēķins”, “Iedzīvotāju maksātspējas rādītāja aprēķins”, “Projekta jūtīguma analīze”), kurās dati ģenerējas no darba lapās ievadītajiem datiem;
- viena kontroles lapa (t.i., “Atlases kritēriju pārbaudes lapa”), kurā projekta iesniedzējs var pārbaudīt kā tiek izpildīti atsevišķi kritēriji.

Aizpildot izmaksu-ieguvumu analīzi, uzmanība ir jāpievērš tajā veiktajiem apzīmējumiem:

	Norāda uz izklājlappām, kurās ir jāpilda dati
	Norāda uz izklājlappām, kurās nav jāpilda dati
	Norāda uz šūnām, kurās dati jāievada projekta iesniedzējam
	Norāda uz šūnām, kurās dati tiek aprēķināti automātiski

Izmaksu – ieguvumu analīzē dati ir jāvada tikai piecās izklājlappās!

2.3. Darba izklājlapas

Izmaksu-ieguvumu analīzē kopumā ir piecas darba izklājlapas, kuru šūnās, kas ir apzīmētas , ir jāievada dati, bet pārējās šūnās nav jāievada dati. dzeltenā krāsā

Izmaksu – ieguvumu analīzes darba izklājlapas ir:

- 1) Datu ievades lapa (“Datu ievade”);
- 2) Projekta naudas plūsmas prognozes aprēķina lapa (“Projekta naudas plusma”);
- 3) Kopējie pieņēmumi (“Kopējie pieņēmumi”);
- 4) Paskaidrojumi/pieņēmumi izmaksu - ieguvumu analīzes aprēķiniem (“Paskaidrojumi aprēķiniem”);
- 5) Projekta ekonomiskā analīze (“Ekonomiska analīze”).

2.3.1. “Datu ievades lapa”

Projekta budžetam ir desmit ieguldījumu pozīcijas, kas ir definētas atbilstoši MK noteikumu 3.sadaļā “Atbalstāmās darbības un izmaksu attiecināmības nosacījumi” noteiktajām izmaksām (detalizētāk skatīt MK noteikumu 21. – 33.punktu). Budžeta pozīcijas sākotnēji ir apvienotas vienā tabulā, lai redzētu kopējās investīcijas ūdenssaimniecības jomā atbilstoši MK noteikumos noteiktajām atbalstāmajām darbībām. Vēlāk izmaksu – ieguvumu analīzē automātiski šīs budžeta pozīcijas sadalās attiecināmajās un neattiecināmajās izmaksās, lai varētu viegli un ērti veikt aprēķinus.

Projekta izmaksas ir jāievada attiecīgi katram gadam atsevišķi. **Projekta izmaksas tiek ievadītas bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk - PVN) un tiek norādītas 2016. gada cenās.** Gadījumā, ja atbilstoši MK noteikumu 27.punktam projekta attiecināmajām izmaksām PVN izmaksas ir attiecināmas, tad tās norāda budžeta pozīcijā “PVN (daļa, kas nav atgūstama no valsts) (MK noteikumu 27.punkts)”. No projekta attiecināmajām izmaksām tiek aprēķināts Kohēzijas fonda finansējums (turpmāk – KF), kas nepārsniedz 85% no kopējām attiecināmajām izmaksām.

Izklājlapas “Datu ievades lapa” aizpildīšanas noteikumi ir sadalīti vairākās tabulās atbilstoši, kā tie ir norādīti izmaksu – ieguvumu analīzē, ar mērķi secīgi izsekot un aizpildīt secīgi šo izmaksu – ieguvumu analīzes izklājlapu.

Izklājlapas “Datu ievades lapa” aizpildīšanas noteikumi:

- 1) ievada vispārīgu informāciju par projekta iesniedzēju un projektu:

Izklājlapas pozīcijas nosaukums	Aizpildīšanas nosacījumi
Finansējuma saņēmējs	Norāda projekta iesniedzēja nosaukumu
Projekta nosaukums	Norāda projekta nosaukumu
Finansējuma saņēmēja juridiskā forma	Izvēlas projekta iesniedzēja juridisko formu atbilstoši MK noteikumu 11.punktam, t.i. izvēlas vienu no diviem piedāvātajiem variantiem: a) Pašvaldība vai pašvaldības iestāde, vai pašvaldības aģentūra;

	b) Komerksabiedrība
Pēdējais noslēgtais gads pirms finanšu analīzes veikšanas	Norāda gadu, par kuru ir apstiprināts gada pārskats Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID)
Ieguldījumu sākuma gads	Norāda gadu, kad ir plānots uzsākt investīciju ieguldījumus ūdenssaimniecības pakalpojumu uzlabošanā. Situācijā, ja izmaksas ir jau radušās periodā pēc 2014.gada 1.decembra un līdz projekta iesnieguma iesniegšanai, tad šajā šūnā norāda “2018”, jo izmaksu – ieguvumu analīze ir būvēta uz principu, ka pirmais projekta īstenošanas gads ir 2018.gads.
Ekspluatācijas uzsākšanas gads	Norāda gadu, kad ir plānots nodot ekspluatācijā projekta ietvaros radītos/uzlabotos ilgtermiņa ieguldījumus (pamatlīdzekļus), bet ne vēlāk kā 2023.gadu

2) tabulā “Esošie pamatlīdzekļi (bez PVN) - EUR, faktiskajās cenās” ievada informāciju par ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanā esošajiem pamatlīdzekļiem:

Izklājlapas pozīcijas nosaukums	Aizpildīšanas nosacījumi
Esošie pamatlīdzekļi ūdensapgādes pakalpojumiem, uz gada sākumu	Norāda katras attiecīgās pamatlīdzekļu grupas (t.i., ēkas un būves; iekārtas un mašīnas; nemateriālie ieguldījumi; citi pamatlīdzekļi) kopējo vērtību, kas ir norādīta projekta iesniedzēja bilancē uz pēdējā noslēgtā gada pirms izmaksu – ieguvumu analīzes veikšanas (t.i., uz 2016.gada 1.janvāri).
Esošie pamatlīdzekļi kanalizācijas pakalpojumi, uz gada sākumu	Norāda katras attiecīgās pamatlīdzekļu grupas (t.i., ēkas un būves; iekārtas un mašīnas; nemateriālie ieguldījumi; citi pamatlīdzekļi) kopējo vērtību, kas ir norādīta projekta iesniedzēja bilancē uz pēdējā noslēgtā gada pirms izmaksu – ieguvumu analīzes veikšanas (t.i., uz 2016.gada 1.janvāri).
Esošo pamatlīdzekļu nolietojums ūdensapgādes pakalpojumiem	Norāda katras attiecīgās pamatlīdzekļu grupas (t.i., ēkas un būves; iekārtas un mašīnas; nemateriālie ieguldījumi; citi pamatlīdzekļi) aprēķināto kopējo nolietojumu par 2016.gadu kopumā uz pēdējā noslēgtā gada pirms izmaksu – ieguvumu analīzes veikšanas (t.i., uz 2016.gada 31.decembri).

Esošo pamatlīdzekļu nolietojums kanalizācijas pakalpojumiem	Norāda katras attiecīgās pamatlīdzekļu grupas (t.i., ēkas un būves; iekārtas un mašīnas; nemateriālie ieguldījumi; citi pamatlīdzekļi) aprēķināto kopējo nolietojumu par 2016.gadu kopumā uz pēdējā noslēgtā gada pirms izmaksu – ieguvumu analīzes veikšanas (t.i., uz 2016.gada 31.decembri).
---	---

3) tabulā “Investīciju izdevumi, 2016. gada cenās” ievada informāciju par projektā plānotajiem ieguldījumiem *euro* (**izmaksas norāda bez PVN**). Projekta kopējā budžetā projekta finanšu rezervi neparedz. Atbilstoši MK noteikumu 22.4.punktam projekta pirmajā gadā iekļauj izmaksas, kas radušās pēc 2014.gada 1.decembra un ir saistītas ar specifiskā atbalsta attiecināmajām izmaksām:

Izklājlapas pozīcijas nosaukums	Aizpildīšanas nosacījumi
Jaunu KAIT būvdarbu izmaksas (MK noteikumu 25.2.punkts)	Norāda jaunu kanalizācijas ārējo inženiertīklu (turpmāk – KT) būvniecības izmaksas un būvprojekta ekspertīzes izmaksas, ja ekspertīzes veikšanu nosaka normatīvie akti, pa gadiem, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados. Šajā pozīcijā arī iekļauj tehnoloģisko iekārtu iegādes un uzstādīšanas izmaksas, ja tās tiks iegādātas būvniecības līguma ietvaros. Minētās izmaksas ir uzskatāmas par projekta attiecināmām izmaksām, ja tās ir nepieciešamas jaunu KT izbūvei, ir ekonomiski un tehniski pamatotas un nav saistītas ar esošo KT pārbūvi vai atjaunošanu.
Esošo KAIT pārbūves un atjaunošanas izmaksas (MK noteikumu 25.3.punkts)	Norāda esošo KT pārbūves un atjaunošanas izmaksas (tai skaitā ekspluatācijas noteikumu prasībām neatbilstošu KT elementu vai ārējā inženiertīkla posma nojaukšanas izmaksas) pa gadiem, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados. Minētās izmaksas ir attiecināmas (projekta atbalstāmo darbību izmaksas), ja KT un to elementu pārbūve vai atjaunošana ir nepieciešama projekta ietvaros izbūvējamo KT posmu darbības nodrošināšanai un pamatota ar hidrauliskiem aprēķiniem un kopā nepārsniedz 5% no MK noteikumu 25.2.apakšpunktā minētajām būvdarbu attiecināmajām izmaksām.
Jaunu UAIT būvdarbu un esošo UAIT pārbūves izmaksas (MK noteikumu 26.3.punkts)	Norāda jaunu ūdensapgādes ārējo inženiertīklu (turpmāk - UT) būvniecības un esošo UT pārbūves izmaksas pa gadiem, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.
KAIT tehnoloģisko iekārtu piegādes līgumu izmaksas	Norāda KT piegādes līgumu izmaksas, tai skaitā šādu līgumu ietvaros iegādāto tehnoloģisko iekārtu, to

(MK noteikumu 26.4.punkts)	montāžas un ieregulēšanas izmaksas, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.									
UAIT tehnoloģisko iekārtu piegādes līgumu izmaksas (MK noteikumu 26.4.punkts)	Norāda UT piegādes līgumu izmaksas, tai skaitā šādu līgumu ietvaros iegādāto tehnoloģisko iekārtu, to montāžas un ieregulēšanas izmaksas, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.									
KAIT būvdarbu projektēšanas (ieskaitot būvprojekta ekspertīzes izmaksas), autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas (MK noteikumu 25.1.punkts)	Norāda jauno un esošo KT projektēšanas (ieskaitot būvprojekta ekspertīzes izmaksas), autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas pa gadiem, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.									
UAIT būvprojekta izstrādes, būvekspertīzes, autor- un būvuzraudzības izmaksas (MK noteikumu 26.3.punkts)	Norāda jauno un esošo UT projektēšanas, autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas pa gadiem, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.									
Projekta iesnieguma pamatojošās dokumentācijas izstrādes izmaksas (MK noteikumu 26.1.punkts)	Norāda projekta iesniegumu pamatojošās dokumentācijas (tai skaitā tehniski ekonomiskā pamatojuma un izmaksu-ieguvumu analīzes izstrādes un ar tām saistītās aktualizācijas), kā arī ietekmes uz vidi novērtējumu saistītās izmaksas, aprēķinot tās faktiskajās cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.									
Obligāto publicitātes pasākumu izmaksas (MK noteikumu 25.4.punkts)	<p>Norāda obligāto informatīvo un publicitātes pasākumu izmaksas, aprēķinot tās 2016.gada cenās, ja šīs izmaksas netiek iekļautas būvdarbu līguma ietvaros. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.</p> <p>Šīs izmaksas var būt informatīvā plakāta, pagaidu informācijas stenda, kā arī pastāvīgās plāksnes vai stenda izmaksas.</p> <p>Šādiem projektiem ir nepieciešams uzstādīt informatīvos plakātu un vai pagaidu informatīvo stendu:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Informatīvais plakāts</th> <th>Pagaidu informatīvais stends</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kopējais publiskais projektam nepārsniedz 500'000 euro un projekta ietvaros nav iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi</td> <td>Obligāts</td> <td>Nav obligāts</td> </tr> <tr> <td>Projekta ietvaros ir iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi, projektam piešķirtais kopējais</td> <td>Nav obligāts</td> <td>Obligāts</td> </tr> </tbody> </table>		Informatīvais plakāts	Pagaidu informatīvais stends	Kopējais publiskais projektam nepārsniedz 500'000 euro un projekta ietvaros nav iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi	Obligāts	Nav obligāts	Projekta ietvaros ir iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi, projektam piešķirtais kopējais	Nav obligāts	Obligāts
	Informatīvais plakāts	Pagaidu informatīvais stends								
Kopējais publiskais projektam nepārsniedz 500'000 euro un projekta ietvaros nav iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi	Obligāts	Nav obligāts								
Projekta ietvaros ir iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi, projektam piešķirtais kopējais	Nav obligāts	Obligāts								

	publiskais finansējums pārsniedz 500 000 euro		
	Projekta ietvaros ir iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi, projektam piešķirtais kopējais publiskais finansējums nepārsniedz 500 000 euro	Obligāts	Nav obligāts
	Projekta ietvaros nav iegādātas iekārtas vai veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi vai būvniecības darbi, projektam piešķirtais kopējais publiskais finansējums pārsniedz 500 000 euro	Obligāts	Nav obligāts
	Ar publicitātes pasākumiem detalizētāk var iepazīties http://esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2015/ES_fondu_publicitates_vadlinijas_2014-2020_13.07.2015.pdf		
Izmaksas par papildu publicitātes pasākumiem (MK noteikumu 26.5.punkts)	Norāda informatīvo un publicitātes pasākumu izmaksas, kas nav minētas iepriekšējā rindā, aprēķinot tās 2016.gada cenās. Šīm izmaksām nerēķina klāt iespējamo sadārdzinājumu nākamajos gados.		
PVN (daļa, kas nav atgūstama no valsts) (MK noteikumu 27.punkts)	Norāda tikai tās PVN izmaksas, kas nav atgūstamas no valsts budžeta. Tās aprēķina atbilstoši katra gada plānoto izmaksu apjomam.		

- 4) tabulu “Projekta ieguldījumu sadalījums atbilstoši noslēgtajiem līgumiem” aizpilda tikai tanī gadījumā, ja projekta aktivitāšu īstenošanai tiks slēgti vairāki būvniecības līgumi. Šajā tabulā ievada informāciju par katru būvniecības līgumu atsevišķi norādot jaunu KAIT būvniecības izdevumus, esošo KAIT pārbūves un atjaunošanas izmaksas, KAIT tehnoloģisko iekārtu piegādes līgumu izmaksas un KAIT būvdarbu projektēšanas (ieskaitot būvprojekta ekspertīzes izmaksas), autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas. Gadījumā, ja tiek slēgti autoruzraudzības, būvuzraudzības un projektēšanas līgumi atsevišķi katram būvniecības līgumam (objektam), tad katram būvniecības līgumam attiecīgi pretim norāda attiecīgā autoruzraudzības, būvuzraudzības un projektēšanas līguma summu vai daļu no tās. Visas izmaksas tiek norādītas 2016.gada cenās un bez PVN. Savukārt tabulas kolonnās “Esošo KAIT pārbūves un atjaunošanas izmaksas līdz 5% no KAIT izbūves attiecināmajām izmaksām” un “KAIT būvdarbu projektēšanas (ieskaitot būvprojekta ekspertīzes izmaksas), autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas līdz 7% no jaunu KAIT būvniecības un esošo KAIT pārbūves attiecināmajām izmaksām kopā” automātiski tiek aprēķinātas šo abu pozīciju attiecināmā daļa, rēķinot tās pret katra līguma summu. Kontroles nolūkiem zem tabulas ir iestrādāta formula, kas parāda, vai kolonnas “Attiecināmie ieguldījumi atbilstoši līgumiem 2016.gada cenās” apakškolonnās dati ir ievadīti atbilstoši tabulā “Investīciju izdevumi, 2016.gada cenās” ievadītajiem datiem (t.i., abās tabulās investīcijām KAIT ir jāsakrīt pa izmaksu pozīcijām) – ja sarkanā krāsā parādās ieraksts "FALSE" attiecīgajā kolonnā nesakrīt ievadīto datu kopsomma ar attiecīgo pozīciju tabulā “Investīciju izdevumi, 2016. gada cenās”. **Lūdzam tās koriģēt!**;

- 5) tabulās “Attiecināmie izdevumi, pierēķinot inflāciju” un “Neattiecināmie izdevumi, pierēķinot inflāciju” **dati netiek ievadīti**, jo automātiski tiek aprēķināti plānotie ieguldījumi attiecīgi katra gada cenās, piemērojot iepriekšējās tabulas datiem attiecīgi katra gada kopējo pamatkapitāla veidošanas deflatora indeksu no izklājlapas “Kopējie pieņēmumi”. Plānotie ieguldījumi automātiski iedalās attiecināmajās un neattiecināmajās projekta izmaksās atbilstoši MK noteikumu 3.sadaļā “Atbalstāmās darbības un izmaksu attiecināmās nosacījumi” noteiktajiem ierobežojumiem;
- 6) tabulā “Projekta ietekme uz pakalpojumu saņēmējiem” ievada informāciju par kopējo iedzīvotāju skaitu ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas zonā jeb aglomerācijā, ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem pieslēgto iedzīvotāju skaitu, viena iedzīvotāja patēriņu diennaktī litros, pieslēgto iestāžu un uzņēmumu patēriņu gadā m³, norādot šos datus pa gadiem periodā no 2016. – 2023.gadam. Sākot ar 2018.gadu (periodā no 2018. -2023.gadam) ir jānorāda projekta ietvaros plānoto pieslēdzamo iedzīvotāju skaitu katrā gadā. Plānoto pieslēdzamo iedzīvotāju skaitam katrā gadā ir jāsakrīt ar projekta iesniedzēja izstrādāto pieslēgumu nodrošinājuma plānu, kas tiek saskaņots pašvaldībā un ir jāpievieno KF projekta iesniegumam;
- 7) tabulā “Projekta ietekme uz pieteicēja izmaksām” ievada informāciju atsevišķi par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamiem izdevumiem, tos klasificējot divās grupās. Izmaksas norāda 2016.gada cenās, un tās var pieaugt, ja mainās nodokļu likmes, un izmaksas palielinās pakalpojuma apjomam pieaugot:
- a) mainīgās izmaksas – tās ir izmaksas, kuras mainās proporcionāli aktivitāšu apjoma izmaiņām. Šīs izmaksas sīkāk iedalās šādās grupās:
- materiālu un remontdarbu izmaksas, piemēram, iekļauj centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai un remontdarbiem nepieciešamo materiālu iegādes izmaksas, izmaksas materiālu iegādei ūdens rezervuāru un ūdenstorņu tvertņu dezinfekcijai, elektronisko iekārtu remontdarbiem, ūdenssaimniecības objektu remontiem, izmaksas ūdens sagatavošanai (ķīmiskie reaģenti, materiāli filtru maiņai un skalošanai), notekūdeņu attīrīšanai (reaģenti slāpekļa un fosfora atdalīšanai), notekūdeņu dūņu apstrādei (flokulanti) un citas līdzīga veida izmaksas u.tml.;
  - elektroenerģijas izmaksas - iekļauj izmaksas par patērēto elektroenerģiju, kurināmo, gāzi un siltumenerģiju gan ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšanai u.tml.;
  - dabas resursu nodoklis;
  - pakalpojumu izmaksas - iekļauj izmaksas par to notekūdeņu attīrīšanu, kas savākti no lietotājiem un nodoti attīrīšanai citam ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam, izmaksas nekustamā īpašuma apdrošināšanai, civiltiesiskajai apdrošināšanai, darbinieku veselības un nelaimes gadījumu apdrošināšanai, izmaksas dzeramā ūdens un notekūdeņu analīžu veikšanai u.tml.;
  - citas mainīgās izmaksas - iekļauj izmaksas mazvērtīgā inventāra iegādei, izmaksas darba aizsardzībai, biedra naudu nozares asociācijās, izmaksas cauruļvada ievadu un izvadu komercuzskaites mēraparātu un kontroles mēraparātu verifikācijai un iegādei (ja tie nav iekļauti izmaksu pozīcijā

pamatlīdzekļu nolietojums), izmaksas ūdenssaimniecības objektu teritoriju uzturēšanai (pakalpojumiem, kas iepirkti kā ārpakalpojums – zāles pļaušana, novadgrāvju sakārtošana u. tml.), izmaksas dūņu izvešanai, izmaksas sadzīves atkritumu izvešanai, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu baseinu tīrīšanai, automatizēto datu vadības sistēmu uzturēšanai un apkopei, datorprogrammu, datoru un biroja iekārtu uzturēšanai un citas līdzīga veida izmaksas u.tml. Šajā pozīcijā iekļauj arī projekta iesniedzēja plānotās izmaksas iepriekšējos struktūrfondu plānošanas periodos izbūvētās infrastruktūras atjaunošanai u.tml.;

- b) fiksētās izmaksas - ir izmaksas, kuras noteiktā laika posmā nemainās pie zināma aktivitāšu apjoma izmaiņām. Šīs izmaksas sīkāk iedalās šādās grupās:
- darba algas – aprēķina saskaņā ar darba tiesisko attiecību un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Personāls ir visi ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanā iesaistītie Komersanta darbinieki (tajā skaitā arī administratīvais personāls) proporcionāli to daļībai attiecīgā ūdenssaimniecības pakalpojuma sniegšanā;
  - darba devēja sociālais nodoklis – šajā rindā **dati netiek ievadīti**, jo aprēķinās automātiski atbilstoši iepriekšējā rindā un izklājlapas “Kopējie pieņēmumi” rindā “Darba devēja sociālais nodoklis” ievadītajiem datiem;
  - citas fiksētās izmaksas - iekļauj izmaksas juristu, t.sk. zvērinātu notāru, pakalpojumiem, izmaksas par parādu atgūšanu par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu līdz piederības robežai dzīvojamās mājās un no juridiskām personām (neiekļauj izmaksas parādu atgūšanai no dzīvokļu īpašniekiem daudzdzīvokļu mājās tiešo norēķinu gadījumos) un citas līdzīga veida izmaksas, zemes un nekustamā īpašuma nomas maksu, izmaksas par fiksēto un mobilo sakaru pakalpojumiem, interneta pakalpojumiem, izmaksas pasta pakalpojumiem u.tml..

Izmaksas tiek norādītas euro. Ievadot izmaksas, netiek ņemts vērā šo pozīciju izmaksu iespējamais sadārdzinājums attiecīgajos gados. 2016.gadā datus ievada atbilstoši projekta iesniedzēja faktiskajai situācijai. Sākot ar 2018.gadu izmaksu **pieaugumu plāno** ņemot vērā šādus nosacījumus:

- atbilstoši pakalpojumu apjoma pieaugumam attiecīgajā gadā attiecībā pret 2016.gadu;
  - neņemot vērā iespējamo sadārdzinājumu attiecīgajā gadā;
  - izmaksu pieaugumu rēķina 2016.gada cenās;
- 8) tabulā “Ūdenssaimniecības tarifi, bez PVN, EUR/m³” ievada informāciju par ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifiem vai maksu par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu situācijā pirms projekta un situācijā, sākot ar projekta ieviešanu:
- nepieciešamie dati par situāciju pirms projekta:
- a) ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu 2016., 2017. un 2018.gada faktiskajiem tarifiem iedzīvotājiem un pārējām juridiskajām personām. Tarifiem jābūt apstiprinātiem Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – SPRK) atbilstoši SPRK padomes 2016.gada 14.janvāra lēmumam Nr.1/2 “Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk –SPRK metodika). Tarifus norāda euro/m³;

- b) faktisko debitoru parāda līmeni 2016., 2017. un 2018.gadā. Debitoru parādu norāda procentuāli (%) attiecībā pret apgrozījumu atbilstoši projekta īstenotāja grāmatvedības datiem;
- c) ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu 2016., 2017. un 2018.gada tarīfos faktiski iekļauto rentabilitāti. Atbilstoši SPRK metodikas 14.punktam rentabilitāte nevar pārsniegt 7%, kas aprēķināta procentos no ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas izmaksām;
- d) vidējo mājsaimniecības locekļu skaitu 2016., 2017. un 2018.gadā attiecīgajā pašvaldībā/ aglomerācijā. Datu avots ir pašvaldības vai domes statistikas rādītāji. Mērvienība ir cilvēki;
- e) vidējo mājsaimniecību ienākumi uz 1 locekli mēnesī 2016., 2017. un 2018.gadā. Mērvienība ir euro. Datu avots ir vai nu pašvaldības/ domes statistikas dati vai arī Centrālās statistikas pārvaldes publicētie dati <http://www.csb.gov.lv/>;

- nepieciešamie dati par situāciju sākot ar projekta ieviešanu:

- a) debitoru parādu īpatsvars % sākot ar projekta īstenošanu – šajā rindā sākot ar 2018.gadu visā projekta pārskata periodā- plānoto debitoru parādu īpatsvaru procentuāli attiecībā pret apgrozījumu;
- b) % jauno UAIT (ja projektā plānotas šādas darbības) ieguldījumu nolietojuma apmērs, ko iekļauj tarifā pēc to nodošanas ekspluatācijā – šajā rindā sākot ar 2018.gadu, bet ne agrāk kā ar pamatlīdzekļu nodošanu ekspluatācijā gadu, norāda ūdensapgādes pakalpojumu tarifā iekļaujamo pamatlīdzekļu, kas radīti šī projekta ietvaros, nolietojumu procentuāli. Atbilstoši MK noteikumu 17.punktam projekta iesniedzējs nodrošina centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un projektu rezultātu ilgtspēju, tas nozīmē, ka projekta īstenotājs izvērtē, kādā apmērā iekļaus tarifā pamatlīdzekļu nolietojumu procentuāli, lai veiktu finanšu līdzekļu uzkrājumus centralizēto ūdensapgādes ārējo inženiertīklu atjaunošanai un renovācijai;
- c) % jauno KAIT ieguldījumu nolietojuma apmērs, ko iekļauj tarifā pēc to nodošanas ekspluatācijā - šajā rindā sākot ar 2018.gadu, bet ne agrāk kā ar pamatlīdzekļu nodošanu ekspluatācijā gadu, norāda kanalizācijas pakalpojumu tarifā iekļaujamo pamatlīdzekļu, kas radīti šī projekta ietvaros, nolietojumu procentuāli. Atbilstoši MK noteikumu 17.punktam projekta iesniedzējs nodrošina centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un projekta rezultātu ilgtspēju. Tas nozīmē, ka projekta īstenotājs izvērtē, kādā apmērā iekļaus tarifā pamatlīdzekļu nolietojumu procentuāli, lai veiktu finanšu līdzekļu uzkrājumus centralizēto kanalizācijas ārējo inženiertīklu atjaunošanai un renovācijai;
- d) Tarīfu pieļaujamais īpatsvars mājsaimniecības ienākumos pēc projekta realizācijas - šajā rindā **dati netiek ievadīti**, jo atbilstoši “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 2.2.kritērijam ūdenssaimniecības pakalpojumu tarīfs nepārsniedz 4% no mājsaimniecības ienākumiem;
- e) Mājsaimniecību izdevumi – šajā rindā ir jāizvēlas viena no divām iespējām, t.i., izvēlas vai nu iespēju “Sedz visas izmaksas” vai nu “Nepārsniedz tarīfu pieļaujamo īpatsvaru mājsaimniecības ienākumos “. Iespēja “Sedz visas izmaksas” nozīmē, ka tarīfs sedz visas ar ūdenssaimniecību saistītās izmaksas pilnībā, savukārt iespēja “Nepārsniedz tarīfu pieļaujamo īpatsvaru mājsaimniecības ienākumos” – tarīfs

- daļēji sedz ar ūdenssaimniecības pakalpojumu saistītās izmaksas, vienlaikus ir maksimāli augsts, tuvojoties 4% no mājsaimniecības ienākumiem robežai;
- f) Tarifa aprēķinā ir iekļauts - šajā rindā ir jāizvēlas viena no divām iespējām, t.i., izvēlas vai nu iespēju "Nolietojums" vai nu "Aizņēmums". Iespēja "Nolietojums" nozīmē, ka izmaksu – iegumu analīze automātiski aprēķinās tarifā iekļaujamās projekta ietvaros radīto pamatlīdzekļu nolietojumu atbilstoši norādītajam tarifā iekļaujamam pamatlīdzekļu nolietojuma procentuālajam apmēram. Savukārt iespēja "Aizņēmums" nozīmē, ka izmaksu – ieguvumu analīze automātiski aprēķinās tarifā iekļaujamo aizņēmumu, kas ņemts projekta ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanai jaunu pamatlīdzekļu radīšanai atbilstoši SPRK metodikas 36.punktam;
- 9) tabulā "Finansēšanas avoti un finanšu stabilitāte" ievada informāciju par projekta līdzfinansēšanu ar aizņēmumu un aizņēmēja un/vai aizņēmuma galvotāja finanšu stabilitāti:
- a) Projektu finansēs ar aizņēmumu? – šajā rindā izvēlas vienu no divām iespējām "Jā" vai "Nē". Ja projekta priekšfinansēšanai un projekta iesniedzēja līdzfinansējuma nodrošināšanai ir plānots aizņēmums (pat ja aizņēmumu ņems pašvaldība) izvēlas iespēju "Jā", pārējos gadījumos izvēlas iespēju "Nē";
- b) Plānotais projekta iesniedzēja aizņēmums – šajā rindā attiecīgajos gados norāda projekta iesniedzēja (nevis pašvaldības) aizņēmuma projekta līdzfinansēšanai pamatsummas apmēru euro. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";
- c) Aizņēmuma likme – šajā rindā norāda projekta iesniedzēja aizņēmuma kopējo procentu likmi. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";
- d) Aizņēmuma atmaksas periods (gadi) - šajā rindā norāda projekta iesniedzēja aizņēmuma plānoto atmaksas periodu gados. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";
- e) Citi finanšu avoti – šajā rindā norāda projekta iesniedzēja projekta līdzfinansēšanas avotus, kas nav uzskatāmi par projekta iesniedzēja pašu līdzekļiem, aizņēmumu, pašvaldības pašu līdzekļiem, aizņēmumu vai valsts dotācijām. Šajā rindā finansējumu norāda katram gadam atsevišķi, un vērtība ir euro;
- f) Vai pašvaldība galvo kapitālsabiedrības aizņēmumu? - šajā rindā izvēlas vienu no divām iespējām "Jā" vai "Nē". Ja pašvaldība galvo projekta iesniedzēja ņemto aizņēmumu projekta līdzfinansēšanai, tad izvēlas iespēju "Jā", pretējā gadījumā izvēlas iespēju "Nē";
- g) Valsts dotācija, no attiecināmajām izmaksām – šajā rindā norāda vienu summu euro, ja projektu līdzfinansēs ar valsts dotācijām;
- h) Pašvaldības aizņēmums, ko plānots ieguldīt pašvaldībai piederošā kapitālsabiedrībā - šajā rindā attiecīgajos gados norāda pašvaldības aizņēmuma, kas ņemts ar mērķi projektu līdzfinansēt, pamatsummas apmēru euro. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";
- i) Pašvaldības aizņēmuma likme - šajā rindā norāda pašvaldības aizņēmuma kopējo procentu likmi. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";

- j) Pašvaldības aizņēmuma atmaksas periods (gadi) - šajā rindā norāda pašvaldības aizņēmuma plānoto atmaksas periodu gados. Šo rindu aizpilda, ja uz rindā "Projektu finansēs ar aizņēmumu?" ir sniegta atbilde "Jā";
  - k) Pašvaldības pašu līdzekļi, ko plānots ieguldīt piederošā kapitālsabiedrībā – šajā rindā norāda pašvaldības pašu līdzekļu, kas tiek ieguldīti projekta līdzfinansēšanai, apmēru katrā gadā euro;
  - l) Projekta iesniedzēja ūdenssaimniecības pakalpojumu citi ieņēmumi – šajā rindā norāda projekta iesniedzēja plānotos ūdenssaimniecības pakalpojumu citus ieņēmumus attiecīgajos gados. Vērtība ir euro;
  - m) Pašvaldības budžeta ieņēmumi - šajā rindā norāda pašvaldības plānotos saimnieciskās darbības ieņēmumus attiecīgajos gados gadījumā, ja pašvaldība galvo projekta iesniedzēja aizņēmumu projekta īstenošanai vai arī pašvaldība ņem aizņēmumu pati projekta līdzfinansēšanai. Vērtība ir euro;
  - n) Projekta iesniedzēja galvojumu apjoms, uz gada beigām - šajā rindā norāda projekta iesniedzēja galvojumu kopsummu uz attiecīgā gada beigām (piemēram, projekta iesniedzējs ir galvojis aizņēmumu citai iestādei aizņēmuma saņemšanai. Šajā rindā norāda šī aizņēmuma pamatsummas apmēru uz attiecīga gada 31.decembri). Vērtība ir euro;
  - o) Citu ilgtermiņa saistību apjoms, uz gada beigām - šajā rindā norāda projekta iesniedzēja aizņēmumu, kas nav ņemti ar mērķi nodrošināt šī projekta īstenošanu, bet ir nepieciešami ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai, atlikušās pamatsummas maksājumus uz attiecīgā gada 31.decembri. Vērtība ir euro;
  - p) Pašvaldības ilgtermiņa saistību apjoms pret pašvaldības budžeta ieņēmumiem – šajā rindā **dati netiek ievadīti**, dati aprēķinās automātiski. Attiecīgajā gadā tiek rēķināta procentuālā attiecība pašvaldības attiecīgā gada aizņēmumu un galvojumu kopsumma pret pašvaldības attiecīgā gada budžeta ieņēmumiem;
  - q) Projekta iesniedzēja pamatkapitāls gada sākumā – šajā rindā norāda projekta iesniedzēja pamatkapitāla apmēru euro uz 2015.gada 31.decembri;
  - r) Projekta iesniedzēja nesadalītā peļņa gada sākumā - šajā rindā norāda projekta iesniedzēja nesadalītās peļņas apmēru euro uz 2015.gada 31.decembri;
  - s) Projekta iesniedzēja naudas līdzekļu atlikums gada sākumā – šajā rindā norāda projekta iesniedzēja naudas līdzekļu atlikuma apmēru euro uz 2016.gada 1.janvāri. Gadījumā, ja zem šīs rindas rindā "2016 gada bilances atšķirība:" automātiski tiek aprēķināts skaitlis, tad pārliecinieties par korektu datu ievadi, jo izklājlappā "Aprēķini" tabulas "8. Balance – EUR, faktiskajās cenās" bilances aktīvu un pasīvu daļa nesakrīt;
  - t) Maksimālais pieļaujamais KF finansējums saskaņā ar MK not. Nr. 403 – šajā rindā norāda aglomerācijai paredzēto maksimālo Kohēzijas fonda finansējumu euro atbilstoši MK noteikumu 1.pielikumam "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 5.3.1.specifiskā atbalsta mērķa "Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanās iespējas" pirmās atlases kārtas projektu saraksts";
- 10) tabulā "Pašvaldības ilgtermiņa saistības, EUR" tiek ievadīti dati par attiecīgā gada pašvaldības aizņēmumiem un galvojumiem periodā no 2017. – 2050.gadam (ieskaitot):

- a) Kopā pašvaldības ilgtermiņa saistības – šajā rindā **dati netiek ievadīti**, automātiski tiek aprēķināta pašvaldības attiecīgā gada visu aizņēmumu un galvojumu kopsumma. Sniegtajiem datiem ir jāskatās ar Valsts kases mājas lapā norādītajai informācijai par pašvaldību kredītu un galvojumu kopējo apmēru;
  - b) Pašvaldības aizņēmumu saraksts – šajā tabulā ir jāievada visi pašvaldības aizņēmumi uz attiecīgā gada 31.decembri. Tabulā nepieciešamības gadījumā rindas var papildināt, lai varētu uzskaitīt visus pašvaldības aizņēmumus;
  - c) Pašvaldības galvojumu saraksts - šajā tabulā ir jāievada visi pašvaldības galvojumi uz attiecīgā gada 31.decembri. Tabulā nepieciešamības gadījumā rindas var papildināt, lai varētu uzskaitīt visus pašvaldības galvojumus;
- 11) tabulā “Iepriekšējo projektu ietekme” ievada plānotos datus no projekta iesniedzēja iepriekšējo projektu iesniegumiem un izmaksu – ieguvumu analīzēm kopumā un faktiskās izpildes attiecīgajos gados:
- a) 2007.-2013. gada plānošanas periodā pēdējā īstenotajā projektā (ja tāds ir īstenots) aprēķinātie tarifi – šajā rindā ievada attiecīgi ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pēdējā īstenotā projekta izmaksu – ieguvumu analīzē aprēķinātos tarifus 2016., 2017. un 2018.gadam. Ievadāmā vērtība ir euro;
  - b) Faktiskie tarifi pēc 2007.-2013. gada plānošanas periodā pēdējā īstenotā projekta - šajā rindā ievada attiecīgi ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pēc pēdējā īstenotā projekta SPRK apstiprinātos tarifus 2016., 2017. un 2018.gadam. Ievadāmā vērtība ir euro;
  - c) Faktiskajā tarifā iekļautais projektu investīciju nolietojuma %, pēc 2007.-2013. gada plānošanas periodā pēdējā īstenotā projekta - šajā rindā ievada attiecīgi ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifā, kas apstiprināts SPRK, iekļauto pamatlīdzekļu nolietojumu 2016., 2017. un 2018.gadam. Ievadāmā vērtība ir procenti;
  - d) 2007.-2013. gada plānošanas periodā plānotais pieslēgto iedzīvotāju skaits ūdensapgādes sistēmai – šajā rindā norāda iepriekš īstenotajos projektos plānoto pieslēgto iedzīvotāju skaitu attiecīgajā gadā kopā ūdensapgādes sistēmai;
  - e) 2007.-2013. gada plānošanas periodā faktiskais pieslēgto iedzīvotāju skaits ūdensapgādes sistēmai - šajā rindā norāda iepriekš īstenotajos projektos faktiski pieslēgto iedzīvotāju skaitu attiecīgajā gadā kopā ūdensapgādes sistēmai;
  - f) 2007.-2013. gada plānošanas periodā plānotais pieslēgto iedzīvotāju skaits kanalizācijas sistēmai - šajā rindā norāda iepriekš īstenotajos projektos plānoto pieslēgto iedzīvotāju skaitu attiecīgajā gadā kopā kanalizācijas sistēmai;
  - g) 2007.-2013. gada plānošanas periodā faktiskais pieslēgto iedzīvotāju skaits kanalizācijas sistēmai - šajā rindā norāda iepriekš īstenotajos projektos faktiski pieslēgto iedzīvotāju skaitu attiecīgajā gadā kopā kanalizācijas sistēmai.

2.3.2. “Projekta naudas plūsmas prognozes aprēķina lapa”

Projekta naudas plūsmas prognozē visi dati tiek ievadīti ar plus zīmi. Dati tiek ievadīti tikai šūnās, kas ir apzīmētas .

Pārējās šūnās ir ievadītas formulas, kas veic automātiskus aprēķinus.

Projekta iesniedzējam ir jā sagatavo naudas plūsmas pārskats par visu projekta īstenošanas laiku un par gadu pēc projekta īstenošanas, iekļaujot tajā visus ieņēmumus un izdevumus, kas saistīti ar projekta īstenošanu. Dati naudas plūsmā tiek ievadīti gadu griezumā pa mēnešiem.

Izklājlapas “Projektu naudas plūsmas prognozes aprēķina lapa” šādas rindās ir jāievada sekojoši dati:

- 1) Maksājumu pieprasījumi – atzīmē ar “krustiņu”, kura gada attiecīgajā mēnesī plānojat iesniegt maksājuma pieprasījumu;
- 2) Kohēzijas fonds – norāda, kura gada attiecīgajā mēnesī plānojat saņemt Kohēzijas fonda maksājumu. Mērvienība ir euro;
- 3) Valsts budžets - norāda, kura gada attiecīgajā mēnesī plānojat saņemt valsts budžeta dotācijas. Mērvienība ir euro;
- 4) Finansējuma saņēmējs - norāda, kura gada attiecīgajā mēnesī plānojat ieguldīt savu un pašvaldības līdzfinansējumu. Mērvienība ir euro;
- 5) Pieejamais finansējums atbalstāmo darbību segšanai kopā- šajā rindā **dati netiek ievadīti**, automātiski tiek aprēķināta kopējais pieejamais finansējums attiecināmo izdevumu segšanai attiecīgajā mēnesī un gadā kopumā;
- 6) KAIT izbūve un rekonstrukcija – ievada plānoto maksājumu summas euro par kanalizācijas sistēmas izbūves un rekonstrukcijas darbiem. Ievada summas tikai par projekta attiecināmo izmaksu daļu;
- 7) Autoruzraudzība un būvuzraudzība - ievada plānoto maksājumu summas euro par autoruzraudzību un būvuzraudzību saistībā ar KT izbūvi un rekonstrukciju. Ievada summas tikai par projekta attiecināmo izmaksu daļu;
- 8) PVN (ja nav atgūstams)– atbilstoši divu iepriekšminēto rindu un rindas “Obligātie publicitātes pasākumi” ievadītajiem datiem, aprēķina PVN daļu šiem projekta attiecināmajiem izdevumiem;
- 9) Obligātie publicitātes pasākumi - ievada plānoto maksājumu summa euro par projekta īstenojamajam publicitātes pasākumiem saistībā ar KT izbūvi un rekonstrukciju. Ievada summas tikai par projekta attiecināmo izmaksu daļu;
- 10) Attiecināmie izdevumi kopā - šajā rindā **dati netiek ievadīti**, automātiski tiek aprēķināta attiecināmo izdevumu kopsumma attiecīgajā mēnesī un gadā kopumā;
- 11) Atbalstāmo darbību izdevumu bilance- šajā rindā **dati netiek ievadīti**, automātiski tiek aprēķināta bilance starp pieejamo finansējumu atbalstāmo darbību segšanai un attiecināmajiem izdevumiem attiecīgajā mēnesī un gadā kopumā;
- 12) PVN, kas atgūstams no valsts – attiecīgajā mēnesī ievada plānoto no valsts atgūstamo PVN maksājumus euro;
- 13) Pārējie neattiecināmie izdevumi – ievada plānoto maksājumu summas euro par kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmu izbūves un rekonstrukcijas darbiem. Ievada summas tikai par projekta neattiecināmo izmaksu daļu;
- 14) Kopējā BILANCE – šajā rindā **dati netiek ievadīti**, automātiski tiek aprēķināta attiecināmo izdevumu kopsumma attiecīgajā mēnesī un gadā kopumā;
- 15) Papildus finansējums attiecināmo izdevumu segšanai – ievada papildus nepieciešamo finansējumu euro projekta attiecināmo izdevumu segšanai attiecīgajā mēnesī;

- 16) Papildus finansējums neattiecināmo izdevumu segšana – ievada papildus nepieciešamo finansējumu euro projekta neattiecināmo izdevumu segšanai attiecīgajā mēnesī. Piemēram, PVN atmaksas no valsts budžeta;
- 17) *Piezīmes / paskaidrojumi: - atšifrē papildus finansējuma avotus un finansējuma apmēru euro projekta attiecināmo un neattiecināmo izdevumu segšanai. Piemēram, PVN atmaksa no valsts budžeta.

Saskaņā ar MK noteikumu 18.punktu un “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 1.22.kritēriju projekta īstenošanas naudas plūsma projektu īstenošanas laikā un gadā pēc projekta īstenošanas naudas atlikums katra mēneša beigās un attiecīgi arī katra gada beigās ir lielāks vai vienāds ar 0. Naudas plūsmai ir jāpierāda iespēja īstenot projektu un sasniegt tā izvirzītos mērķus.

2.3.3. “Kopējie pieņēmumi”

Izklājlappā “Kopējie pieņēmumi” šūnās, kas ir apzīmētas

 , ir jāievada dati, un pārējās šūnās nav jāievada dati.

Makroekonomisko rādītāju galvenais informācijas avots ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapas daļas “Fondi un investīcijas” sadaļas “Specifiskais atbalsta mērķis 5.3.1. Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas” apakšsadaļa “Makroekonomiskie rādītāji” (http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/kohez/2014_2020/?doc=18640). Šeit izvēlas uz projektu iesniegumu **3.atlases kārtas izsludināšanas datumu** spēkā esošo publicēto aktuālo dokumentu saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 16.decembra noteikumu Nr.784 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā” 55.punktu.

Projekta īstenošanās izklājlappā “Kopējie pieņēmumi” ievada šādus makroekonomiskos rādītājus:

- 1) Patēriņa cenu izmaiņas % - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 2) Darba algas (bruto) izmaiņas, salīdzināmās cenās, % - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 3) Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators,% - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 4) PVN ūdenssaimniecības pakalpojumiem - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 5) Darba devēja sociālais nodoklis - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 6) Uzņēmumu ienākuma nodoklis - ievada sākot ar 2017.gadu;
- 7) Nominālā finansiālā diskonta likme – aprēķina pēc formulas projekta pirmais īstenošana gada attiecīgais “Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators,%” + “Reālā finansiālā diskonta likme” un ievada to;
- 8) Nominālā ekonomiskā diskonta likme - aprēķina pēc formulas projekta pirmais īstenošana gada attiecīgais “Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators,%” + “Reālā sociālā diskonta likme” un ievada to;

Šajā izklājlappā indeksi tiek aprēķināti automātiski un tabulā “Projekta analīzē izmantojamie laika rādītāji” ir ievadīti saskaņā ar Eiropas Savienības izstrādātajām vadlīnijām “*Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects Economic appraisal tool for Cohesion Policy*”

2014 – 2020”, Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 1303/2013 (2013.gada 17.decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 un Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr.480/2014 (2014.gada marts 3.marts), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

2.3.4. “Projekta ekonomiskā analīze”

Izkājlapā “Kopējie pieņēmumi” šūnās, kas ir apzīmētas

, ir jāievada dati, un pārējās šūnās nav jāievada dati.

Ekonomiskās analīzes mērķis ir, veicot trīs veidu korekcijas – fiskālās, ārējo faktoru un no tirgus uz grāmatvedības cenām – papildināt finanšu analīzē sagatavotās naudas plūsmas ar fiskālajiem, tirgus un sociālekonomiskajiem faktoriem, kas ietekmē projekta naudas plūsmas pozīcijas, tai skaitā identificēt kvantitatīvos sociālekonomiskos un finansiālos ieguvumus un zaudējumus, kas rodas īstenojot projektu. No minētā izriet, ka ekonomiskajā analīzē no projekta investīcijām tie izslēgti (jāveic fiskālās korekcijas) tādi nodokļi kā PVN, akcīze un darba devēja sociālie nodokļi (šī specifiskā atbalsta mērķa gadījumā tie varētu būt tikai darba devēja sociālie nodokļi).

Izstrādājot projekta ekonomisko naudas plūsmu un aprēķinot ekonomiskās atdeves rādītājus izklājlapā “Projekta ekonomiskā analīze”, iekļauj gan sociālekonomiskās izmaksas un ieguvumus, gan finanšu izmaksas un ieguvumus. Sociālekonomiskie ieguvumi un izmaksas ir projekta dzīves ciklā plānotie ieguvumi un izmaksas (zaudējumi) projekta iesniedzējam, netiešajiem labuma saņēmējiem un sabiedrībai kopumā, kas novērtēti naudas izteiksmē, un kas radušies īstenojot projekta aktivitāšu rezultātā. Šobrīd Latvijā nav izstrādātas vienotas metodikas, kurā būtu minēti piemēri un kā šos ieguvumus/zaudējumus aprēķināt. Līdz ar to projekta iesniedzējs šos aprēķinus veic pēc saviem ieskatiem, detalizēti aprakstot tos klājlapā “Paskaidrojumi/pieņēmumi izmaksu - ieguvumu analīzes aprēķiniem”.

Tabulā norādīti daži sociālekonomisko ieguvumu piemēri:

Ieguvumi	Apraksts	Ietekmes rādītājs
Vides piesārņojuma samazināšanās	Paplašinot / rekonstruējot ūdenssaimniecības tīklu tiek samazināts vidē novadītais piesārņotais notekūdens	Līdzekļu ietaupījums pašvaldībā vides piesārņojuma samazināšanai. Piemēram, šo rādītāju var aprēķināt projektā noteiktais kanalizācijas pakalpojumu tarifs reizinot par projektā pieslēgto iedzīvotāju

		skaitu reizinot ar gada ūdens patēriņu.
Sabiedrības veselības uzlabošana	Paplašinot / rekonstruējot ūdenssaimniecības tīklu tiek uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte. Tādējādi veicinot kopējo sabiedrības veselības stāvokli	Līdzekļu ietaupījums aglomerācijas iedzīvotājiem veselības veicināšanai. Piemēram, šo radītāju var aprēķināt aglomerācijā strādājošo iedzīvotāju vidējie ienākumi gadā, reizinot ar SAM 5.3.1. vērtēšanas kritērijos noteikto maksimālo tarifa apmēru 4%
Ieguvumi no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū - jaunas darba vietas	Paplašinot / rekonstruējot ūdenssaimniecības tīklu tiek radīti labvēlīgāki apstākļi uzņēmējdarbībai. Līdz ar to veicinot jaunu uzņēmēju rašanos un/vai jau esošo uzņēmumu paplašināšos.	Līdzekļu ietaupījums pašvaldības izmaksājamiem pabalstiem ilgstošajiem bezdarbniekiem un citiem mazāk nodrošinātajiem iedzīvotājiem vai arī jaunām darba vietām paredzētais atalgojums gadā.

Tabulā norādīti daži sociālekonomisko zaudējumu piemēri:

Zaudējumi	Apraksts	Ietekmes rādītājs
Zemes zaudēto iespēju izmaksas	Paplašinot ūdenssaimniecības tīklus ir nepieciešama papildus zeme, kas nav projekta īstenotāja īpašumā	Nepieciešamās zemes novērtējums naudas izteiksmē. Piemēram, to var aprēķināt nepieciešamā zemes platība ūdenssaimniecības tīkliem reizinot ar zemes vidējo kadastrālo cenu.
Papildus izmaksas jeb zaudējumi uzņēmējiem projekta ieviešanas laikā	Projekta īstenošanas laikā rodas papildus izmaksas, kas saistītas ar ierobežotu piekļuvi objektiem, traucējumiem satiksmes plūsmā un ilgāku laiku, kas pavadīts ceļā.	Atsevišķu uzņēmumu darbības rādītāju kritums projekta ieviešanas laikā, t.sk. ceļā pavadītā laika pieauguma dēļ.
Trokšņu līmeņa palielināšanās un ar būvniecības procesa norisi saistītie zaudējumi projekta ieviešanas laikā vietējiem iedzīvotājiem	Būvdarbu norises ietekmē paredzami papildus transporta ierobežojumi, trokšņu līmeņa paaugstināšanās, atsevišķu teritoriju norobežošana un izslēgšana uz laiku no platības, kas izmantojama rekreācijai. Līdz ar to radīsies dažādas neērtības vietējiem iedzīvotājiem – ierobežota piekļuve	Vietējo iedzīvotāju neapmierinātība ar dzīvojamās vides kvalitāti būvniecības laikā, kas izteikta naudas izteiksmē kā papildus izdevumi veselības veicināšanai.

Zaudējumi	Apraksts	Ietekmes rādītājs
	atsev.objektiem, papildus troksnis utml., kas nozīmē, ka uz laiku pasliktināsies dzīvojamās vides kvalitāte.	

Ekonomiskās analīzes mērķis ir, veicot trīs veidu korekcijas – fiskālās, ārējo faktoru un no tirgus uz grāmatvedības cenām – papildināt finanšu analīzē sagatavotās naudas plūsmas ar fiskālajiem, tirgus un sociālekonomiskajiem faktoriem, kas ietekmē projekta naudas plūsmas pozīcijas, tai skaitā identificēt kvantitatīvos sociālekonomiskos un finansiālos ieguvumus un zaudējumus, kas rodas īstenojot projektu.

Līdz ar to, sociālekonomiskās analīzes rezultāts ir šādu rādītāju aprēķins:

- ENPV > 0;
- ERR > ja rādītājs pārsniedz reālo sociālo diskonta likmi, tad projekts ir ekonomiski izdevīgs sabiedrībai;
- B/C – ja rādītājs ir lielāks par 1, tad projekta laikā radītie ieņēmumi un ieguvumi (finansiālie un sociālekonomiskie) pārsniedz izmaksas un zaudējumus (finansiālos un sociālekonomiskos).

2.4. Aprēķinu izklājlapas

Izklājlapās “Aprēķinu lapas” projektu iesniedzējs datus neievada. Izmaksu – ieguvumu analīzes aprēķinu izklājlapās aprēķini tiek veikti, balstoties uz iepriekšējās izklājlapās ievadītajiem datiem, un iegūtie dati tiek izmantoti turpmākajās (rezultātu) izklājlapās. Šo izklājlapu mērķis ir veikt kontroli.

Izmaksu – ieguvumu analīzē kopumā ir sešas aprēķinu izklājlapas:

- 1) Aprēķinu lapa (“Aprēķini”);
- 2) Projekta finanšu avotu aprēķina lapa (“Līdzfinansējums”);
- 3) Saimnieciskās darbības naudas plūsma (“Saimnieciskās pamatdarbības NP”);
- 4) Projekta iesniedzēja un projekta naudas plūsma (“Naudas plūsma”);
- 5) Pašvaldības kredītsaistību apjoma pret pamatbudžeta ieņēmumiem aprēķins (“Ilgttermiņa saistības”);
- 6) Iedzīvotāju maksātspejas rādītāja aprēķins (“Iedzīvotāju maksātspeja”).

2.4.1. “Aprēķinu lapa”

Izklājlapā dati tiek iegūti no izklājlapas “Datu ievades lapa”. Šeit tiek iegūti šādi dati:

- 1) projekta iesniedzēja īpašumā esošo ilgtermiņa ieguldījumu ūdenssaimniecības sistēmas (ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas) ilgtermiņa ieguldījumu vērtība un nolietojums katrā gadā visā projekta analīzes periodā (līdz 2049.gadam ieskaitot) (skatīt tabulu “Investīciju izmaksas un pamatlīdzekļi (bez PVN) - EUR, faktiskajās cenās”);

- 2) projekta iesniedzēja projekta laikā ūdenssaimniecības sistēmā (ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmās) radīto ilgtermiņa ieguldījumu vērtība un nolietojums katrā gadā visā projekta analīzes periodā (līdz 2049.gadam ieskaitot) sākot ar to nodošanu ekspluatācijā gadu (skatīt tabulu “Investīciju izmaksu nolietojuma aprēķins - EUR, faktiskajās cenās);
- 3) abu augstāk minēto pozīciju kopsummā attiecīgajos gados (skatīt tabulu “Kopā”);
- 4) ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu investīcijas tiek sadalītas atbilstoši bilances posteņiem – ēkas un būves, iekārtas un nemateriālie ieguldījumi, kā arī tiek aprēķināts PVN un attiecināmās un neattiecināmās izmaksas (skatīt tabulu “Investīciju attiecināmība”);
- 5) projekta investīciju finanšu atdeves rādītāji – diskontētās un nediskontētās kopējās investīciju izmaksas, diskontētās un nediskontētās attiecināmās izmaksas, diskontētais saimnieciskās darbības pamatrezultāts, ieņēmumi un izmaksas, diskontētie projekta pamatdarbības ieņēmumi un izdevumi, diskontētā un nediskontētā pamatlīdzekļu atlikusī vērtība un investīciju sadalījums starp ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem (skatīt tabulu “Projekta investīciju finanšu atdeve”);
- 6) projekta ieguldījumi attiecīgā gada faktiskajās cenās, t.i., investīcijām 2016.gada cenās tiek piemērots attiecīgi katra gada kopējais pamatkapitāla veidošanas deflatora indekss (skatīt tabulu “Investīciju izmaksas (bez PVN) - EUR, faktiskajās cenās”);
- 7) finanšu avoti attiecīgi katram projekta īstenošanas gadam (skatīt tabulu “Finanšu avoti - EUR, faktiskajās cenās”). Šajā tabulā iegūtos datus norāda projekta iesnieguma veidlapas 2.pielikumā “Finansēšanas plāns”;
- 8) kumulatīvā naudas plūsma visā projekta analīzes periodā (līdz 2050.gadam ieskaitot) (skatīt tabulu “Finanšu ilgtspēja - EUR, faktiskajās cenās”);
- 9) projekta investīciju finanšu atdeves rādītāji, ja tiek piešķirts KF līdzfinansējums projektam (skatīt tabulu “5a. Projekta investīciju finanšu atdeve - EUR, faktiskajās cenās”);
- 10) projekta paša investīciju finanšu atdeves rādītāji, ja netiek piešķirts KF līdzfinansējums projektam (skatīt tabulu “5b. Projekta pašu (valsts) kapitāla finanšu atdeve - EUR, faktiskajās cenās”);
- 11) projekta iesniedzēja aizņēmuma atmaksas grafiks atbilstoši izklājlapā “Datu ievade” ievadītajiem datiem (skatīt tabulu “6. Aizņēmumu atmaksas grafiks - EUR, faktiskajās cenās”);
- 12) projekta iesniedzēja peļņas vai zaudējuma aprēķinu un bilanci faktiskajās cenās (skatīt tabulas “7. Peļņas vai zaudējumu aprēķins - EUR, faktiskajās cenās” un “8. Bilance - EUR, faktiskajās cenās”). Balances aktīvu un pasīvu puse var nesakrist, jo izmaksu – ieguvumu analīzē netiek ņemti vērā visi projekta iesniedzēja “citi ieņēmumi” un izdevumi no ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas, kas ir saistīti ar ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.

2.4.2. “Projekta finanšu avotu aprēķina lapa”

Izklājlapā dati tiek iegūti no izklājlapām “Aprēķinu lapa” un “Datu ievades lapa”. Šajā izklājlapā tiek iegūti šādi galvenie dati:

- 1) finansējuma deficīta likme;

- 2) Kohēzijas fonda ieguldījuma apmērs;
- 3) Projekta iesniedzēja ieguldījums;
- 4) Projektam nepieciešamā finansējuma finanšu avoti.

Gadījumā, ja izmaksu – ieguvumu analīzes tabulā “7.3.3. Kohēzijas fonda ieguldījuma aprēķins” aprēķina lielāku Kohēzijas fonda ieguldījuma apmēru nekā Ministru kabineta noteikumu pielikumā noteikts, tad projekta īstenošanai finansējuma avotu sadalījumu rēķina atbilstoši tabulā “Lēmuma summai ierobežotais KF finansējums” norādītajam Kohēzijas fonda apmēram. Savukārt, ja izmaksu – ieguvumu analīzes tabulā “7.3.3. Kohēzijas fonda ieguldījuma aprēķins” aprēķina mazāku Kohēzijas fonda ieguldījuma apmēru nekā Ministru kabineta noteikumu pielikumā noteikts, tad finanšu avotu sadalījuma aprēķinā ņem “jauno” aprēķināto Kohēzijas fonda ieguldījuma apmēru.

2.4.3. “Saimnieciskās darbības naudas plūsma”

Šajā izklājlapā tiek aprēķinātas trīs naudas plūsmas: situācijā “ar projektu”, situācijā “bez projekta” un paša projekta naudas plūsma, kā arī kanalizācijas un ūdensapgādes pakalpojumu tarifi situācijā “ar projektu” un situācijā “bez projekta”.

Izmaksu – ieguvumu analīzē situācijā “Bez projekta” (skatīt tabulu “Saimnieciskās pamatdarbības rezultāts situācijā BEZ projekta”) tiek pieņemts, ka izmaksas un ieņēmumi saistībā ar ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu paliek nemainīgas 2015.gada līmenī. Izmaksu pieaugums attiecīgajā gadā rodas 2015.gada izmaksām piemērojot attiecīgā gada patēriņu cenu izmaiņu indikatoru. Balstoties uz minētajiem datiem tiek aprēķināti abu šo pakalpojumu tarifi. Savukārt ieņēmumu prognozes tiek iegūtas balstoties uz aprēķināto tarifu un ievadītajiem datiem izklājlapas “Datu ievades lapa” tabulā “Projekta ietekme uz pakalpojumu saņēmējiem”.

Izmaksu – ieguvumu analīzē situācijā “Ar projekta” (skatīt tabulu “Saimnieciskās pamatdarbības rezultāts situācijai AR projektu”) ūdenssaimniecības pakalpojuma izdevumi tiek aprēķināti no ievadītajiem datiem izklājlapas “Datu ievades lapa” tabulā “Projekta ietekme uz pieteicēja izmaksām”). Izmaksu pieaugums attiecīgajā gadā rodas attiecīgā gada izmaksām tabulā “Projekta ietekme uz pieteicēja izmaksām” piemērojot attiecīgā gada patēriņu cenu izmaiņu indikatoru. Balstoties uz minētajiem datiem tiek aprēķināti abu šo pakalpojumu tarifi situācijā ar projektu. Savukārt ieņēmumu prognozes tiek iegūtas balstoties uz aprēķināto tarifu un ievadītajiem datiem izklājlapas “Datu ievades lapa” tabulā “Projekta ietekme uz pakalpojumu saņēmējiem” un rindās “% jauno UAIT ieguldījumu nolietojuma apmērs, ko iekļauj tarifā pēc to nodošanas ekspluatācijā” un “% jauno KAIT ieguldījumu nolietojuma apmērs, ko iekļauj tarifā pēc to nodošanas ekspluatācijā”.

Izklājlapā “Saimnieciskās darbības naudas plūsma” projekta naudas plūsma tiek aprēķināta kā abu augstāk minēto naudas plūsmu starpība (skatīt tabulu “(Projekta radītie saimnieciskās pamatdarbības ieņēmumi un izdevumi”).

2.4.4. “Projekta iesniedzēja un projekta naudas plūsma”

Šajā izklājlapā tiek aprēķināta projekta iesniedzēja naudas plūsma, ja tiek ieviests projekts, un paša projekta naudas plūsma.

Tabulā “Pieteicēja naudas plūsma - EUR, faktiskajās cenās” tiek aprēķināta projekta iesniedzēja naudas plūsma ieviešot projektu. Šajā tabulā iegūtajiem aprēķiniem rindā “8.10.Naudas un tās atlikumu atlikums pārskata perioda beigās” **obligāti** ir jābūt lielākiem vai vienādiem ar 0. Naudas plūsmai ir jāpierāda iespēja īstenot projektu un sasniegt tā izvirzītos mērķus. Gadījumā, ja iepriekšminētajā rindā kādā no gadiem iegūtais rezultāts ir negatīvs, tad pārliecinieties par ievadīto datu pareizību. Ja pārbaudot ievadītos datus, konstatējat, ka dati ievadīti korekti, tad projekta iesniegums ir noraidāms, jo nav izpildījis MK noteikuma 17.punkta un “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 1.22.kritērija prasības.

Savukārt tabulā “Projekta naudas plūsma - EUR, faktiskajās cenās” iegūtie aprēķini rindā “8.10.Naudas un tās atlikumu atlikums pārskata perioda beigās” attiecīgajos gados var būt negatīvi.

2.4.5. “Pašvaldības kredītsaistību apjoma pret pamatbudžeta ieņēmumiem aprēķins”

Šajā izklājlapā dati tiek iegūti no izklājlapām “Datu ievades lapa” un “Aprēķini”. Gadījumā, ja rindā “Saistību apjoms pret pamatbudžeta ieņēmumiem” pārsniedz 20%, tad nepieciešams samazināt pašvaldības aizņēmuma apjomu projekta līdzfinansēšanai un rast citus līdzfinansējuma avotus. Gadījumā, ja netiek rasts cits līdzfinansējuma avots, projekta iesniegums ir noraidāms, jo atbilstoši likumam “Par pašvaldību budžetiem” pašvaldībai netiks piešķirts aizņēmums un tādējādi tiks apdraudēta projekta ilgtspēja. Līdz ar to netiek izpildītas MK noteikuma 17.punkta un “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 1.22.kritērija prasības.

2.4.6. “Iedzīvotāju maksātspējas rādītāja aprēķins”

Šajā izklājlapā dati tiek iegūti no izklājlapām “Datu ievades lapa”, “Aprēķini” un “Saimnieciskās darbības naudas plūsma”. Gadījumā, ja rindā “11.9. Izdevumi % no mājsaimn. vidējiem mēn. ienākumiem” pārsniedz 4%, tad projekta iesniegums ir noraidāms, jo neizpildās MK noteikuma 17.punkta un “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 1.22.kritērija prasības.

2.4.7. “Projekta jutīguma analīze”

Jutīgumu analīzes mērķis ir veikt projekta stabilitātes izpēti un noskaidrot projekta sasniedzamo rezultātu atkarību (jutīgumu) no ietekmējošo parametru svārstībām un to iespējamām izmaiņām.

Jutīguma analīzes posms ietver šādus soļus:

- a) Mainīgo identifikācija – šajā posmā tiek identificēti visi svarīgākie mainīgie lielumi un pieņēmumi, kas var ietekmēt projekta sasniedzamos rezultātus, sagrupējot tos atbilstošās klasifikācijas kategorijās. Izmaksu – ieguvumu analīzē ir izveidotas šādas grupas “Ieņēmumi”, “Kārtējās izmaksas”, “Investīcijas” un “Kohēzijas fonda grants”;

- b) Savstarpēji saistīto mainīgo izslēgšana – pēc pirmā soļa veikšanas, ir jāpārbauda un jāizslēdz savstarpēji saistīto mainīgo izmantošana projekta aprēķinos, jo tie izraisa dubultu kalkulāciju un var sagrozīt projekta sasniedzamos rezultātus. Piemēram, izmantojot projekta pieņēmumos prognozes darba ražīgumam un vispārējam ražīgumam, pēdējais jau iekļauj sevī pirmo mainīgo, tādēļ jācenšas izmantot pēc iespējas savstarpēji nesaistītus mainīgos, aprēķinos izslēdzot mazāk nozīmīgu mainīgo;
- c) Elastīguma analīze - Elastīguma analīzē procentuāli izmaina izvēlētos projekta mainīgos un novēro, kā tādējādi mainās finanšu un ekonomiskās darbības rādītāji. Izmaksu – ieguvumu analīze automātiski tiek veikti aprēķini katrai a) punktā minētajai kategorijai, ja tās mainās par +1%, nemainās 0%, -1%.

Elastīguma analīzes posms	Elastīguma analīzes posma apraksts
- Jutīgo mainīgo atlase	Mainīgos elastīguma analīzei (<i>elasticity analysis</i>) izvēlas projekta iesniedzējs, pamatojot savu izvēli, ņemot vērā projekta nozares specifiku un attīstības tendences vai veicot kvalitatīvu analīzi vadoties pēc mainīgo elastības pakāpes, novirzot tālākai analīzei mainīgos ar augstu vai vidēju elastību pārbaudei. Ja pastāv šaubas par mainīgo jutīgumu, var veikt elastīguma analīzi visiem projektā ietvertajiem mainīgajiem.
- Jutīguma definēšana	Par jutīgiem uzskata tos mainīgos, kuru izmaiņas visvairāk ietekmē šādus attiecīgā projekta rādītājus: a) FNPV _c ; b) FRR _c ; c) ENPV; d) IRR. Robežas jutīguma noteikšanai metodikas ietvaros nav stingri definētas. Katra projekta ietvaros jāizvērtē un jānosaka jutīgie mainīgie atbilstoši projekta specifikai (piemēram izvēloties pāris jutīgākos, no visiem pārbaudītajiem mainīgajiem).
- Jutīguma pārbaude	Procentuāli mainot katra izvēlēta mainīgā vērtību, katrā mainīgā gadījumā ir attiecīgi jāpārreķina: a) finanšu un ekonomiskā naudas plūsma; b) FNPV _c ; c) FRR _c ; d) ENPV; e) IRR.
- Jutīguma rezultātu apkopošana	No jauna iegūtās projekta sasniedzamo rezultātu vērtības jāsalīdzina ar to sākotnējām vērtībām, izmaiņas (pozitīvas vai negatīvas) pierakstot kā novirzes. Elastības analīžu iegūtos rezultātus apkopo tabulā, atlasot un atzīmējot jutīgus mainīgos.
- Jutīguma rezultātu attēlošana	Lai vizuāli identificētu izvēlēto mainīgo ietekmi uz projekta sasniedzamiem rezultātiem, jutīguma analīžu rezultātus var attēlot arī grafiski ar izanalizētā projekta rādītāja divdimensiju zīmējumiem vai tornado diagrammu, kurā šī projekta rādītāja vērtību izmaiņu intervāli

Elastīguma analīzes posms	Elastīguma analīzes posma apraksts
	atkarībā no katra pārbaudītā mainīgā elastības pakāpes, atspoguļoti atsevišķajos dilstošā kartībā sagraupētajos horizontālajos “stieņos”.

d) Kritisko mainīgo izvēle- šajā posmā tiek noteikti projekta *kritiskie mainīgie*.

IIA posma – jutīguma un risku analīze – prasība	Informācija, kas jāiekļauj PIV IIA sadaļā
- Jutīgo mainīgo kritiskuma pārbaude	Izmaksu - ieguvumu analīze automātiski tiek veikti aprēķini katrai a) punktā minētajai kategorijai, ja tās mainās par +1%, nemainās 0%, - 1%. Tad katrā gadījumā apskata: a) FRRc; b) ENPV; c) IRR. Izdara secinājumus vai jutīgā mainīgā izmaiņas ir kritiskas projektam, ja: a) $FRRc \leq$ finanšu likme; b) $ENPV \leq 0$; c) $IRR \leq r$ sociālā diskonta likme;
- Kritisko mainīgo atlase	Kritiskos mainīgos no jutīgiem mainīgajiem izvēlas norādot izmantoto kritēriju to izvēlei – mainīgie, uz kuru izmaiņām projekta sasniedzamie rezultātu rādītāji ir visjutīgākie, vai kuru izmaiņas var padarīt projektu par nerealizējamu. Katram projektam jānosaka vismaz viens kritiskais mainīgais. Izmaksu – ieguvumu analīzē kritiskie mainīgie tiek aprēķināti ieņēmumiem, kārtējām izmaksām, investīcijām un Kohēzijas fonda grantam.
- Pārslēgšanās punktu noteikšana	Kritiskiem mainīgajiem jānosaka pārslēgšanās punktu (<i>switching value</i>) – kritiskās mainīgo vērtības, pie kurām ENPV vērtība ir vienāda ar nulli. Pārslēgšanās punktus projekta iesniedzējs var veikt šajā klājlapā, izmantojot <i>Goal seek</i> funkciju.

e) Scenāriju analīze – šajā posmā jā sagatavo arī dažādi kritisko mainīgo attīstības scenāriju bāzes, kā arī pesimistiskais scenārijs, pamatojoties attiecīgi uz kritisko mainīgo bāzes vērtībām un robežvērtībām katram kritiskajam mainīgajam noteiktā vērtību intervāla ietvaros.

Pesimistiskajā scenārijā nav obligāti jāizmanto katra kritiskā mainīgā pārslēgšanas punkta vērtība, jo tā var atrasties ārpus šī kritiskajam mainīgajam noteiktā vērtību intervāla ietvaram.

IIA posma – jutīguma un risku analīze – prasība	Informācija, kas jāiekļauj PIV IIA sadaļā
Scenāriju analīze	Katrā gadījumā mainoties finanšu un ekonomiskai naudas plūsmai apskata un apkopo tabulā rezultātus: a) FRRc b) ENPV; c) IRR.

2.5. “Atlases kritēriju pārbaudes lapa”

Izklājlapā (“Kritēriji”) projekta iesniedzējs datus neievada. Izmaksu – ieguvumu analīzes šajā izklājlapā aprēķini tiek veikti, balstoties uz iepriekšējās izklājlapās ievadītajiem datiem. Šīs izklājlapas mērķis ir ļaut projekta iesniedzējam ieraudzīt, vai tiek sasniegtas MK noteikuma 17.punkta un “Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji” 1.22.kritērija, 2.2.kritērija un 3.4.kritērija prasības, t.i.:

- a) projekta iesniedzēja saimnieciskās darbības naudas plūsmai situācijā ar projekta ieviešanu ir jābūt vienādei vai lielākai ar 0;
- b) pašvaldības kredītsaistības nedrīkst pārsniegt 20% no tās saimnieciskās darbības ieņēmumiem;
- c) ūdenssaimniecības kopējais tarifs nedrīkst pārsniegt 4% no māsaimniecības ikmēneša vidējiem ienākumiem;
- d) tiek aprēķināts izmaksu atdeves novērtējuma rādītājs.

Gadījumā, ja kāds no kritērijiem neizpilda minimālās prasības, tad atbilstošajam kritērijam pretī parādās ieraksts “Kritērijs neizpildās”. Šajā gadījumā projekta iesniedzējam būtu jāmaina dati izmaksu – ieguvumu analīzes izklājlapā “Datu ievades lapa”. Ja pēc datu korekcijas, kāds no kritērijiem nesasniedz minimālās prasības, tad projekta iesniegums ir noraidāms.

Papildus augstāk minētiem rādītājiem informatīvi izmaksu – ieguvumu analīze aprēķina šādus rādītājus:

- a) Visaugstākais tarifs % (ieviešot projektu) attiecībā pret māsaimniecības vidējiem ikmēneša ienākumiem;
- b) Vismazākais tarifs % (ieviešot projektu) attiecībā pret māsaimniecības vidējiem ikmēneša ienākumiem;
- c) Ūdensapgādes pakalpojumu tarifā iekļautais nolietojums projekta īstenošanas laikā;
- d) Kanalizācijas pakalpojumu tarifā iekļautais nolietojums projekta īstenošanas laikā.